Windows XP configureren: deel 1

Oog in oog met XP

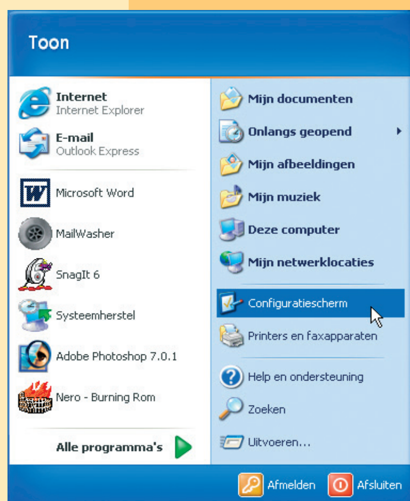
Windows XP mag intussen al één verjaardagskaarsje uitblazen, maar misschien voel jij je net als zovelen nog niet helemaal thuis op je XP-pc. In een nieuwe cursusreeks tonen we je hoe je XP met het ingebouwde configuratiescherm naar jouw hand kan zetten. En wees maar zeker dat je je handen vol zal hebben met handige tips en praktische technieken. In dit eerste deel sta je oog in oog met de categorie Vormgeving en thema's.

Voor wie (nog?) geen Windows XP heeft geïnstalleerd, overlopen we snel even de meest opvallende kwaliteiten en verbeteringen van dit besturingssysteem. XP - wat staat voor eXPerience - bouwt verder op Windows 2000, en dat betekent vooral dat er verder gesleuteld is aan de stabiliteit. Bij illustere voorgangers als Windows 95, 98 en ME was het gevreesde 'blue screen' dat aangaf dat je pc (bijna) vastgelopen was, helaas een vertrouwd beeld geworden. Onder Windows 2000 kreeg je het al heel wat minder snel te zien. Windows 2000 vond vooral z'n weg in zakelijke omgevingen, maar met XP heeft Microsoft nu ook de gewone thuisgebruiker willen bekoren. Om die reden werden er zelfs verschillende versies uitgebracht, waaronder de Home en Professional edities. Die laatste versie – die meteen een flinke smak meer kost: ongeveer € 460 , tegenover € 300 voor de Nederlandstalige Home editie – heeft vooral genetwerkte zakenlui op het oog. Zo ondersteunt die versie onder meer het inloggen op een echte *domeinserver*, en biedt die ook bestandsversleuteling (*EFS*) aan. Niet direct opties die je als gewone thuisgebruiker zal missen, dus. Maar XP is nog op een andere manier gebruikersvriendelijker geworden: de interface oogt fraaier, er hebben zich een pak behulpzame wizards in het systeem genesteld, en er is meer ondersteuning ingebakken voor de multimedialiefhebber (Windows Media Player, Movie Maker, enzovoort).

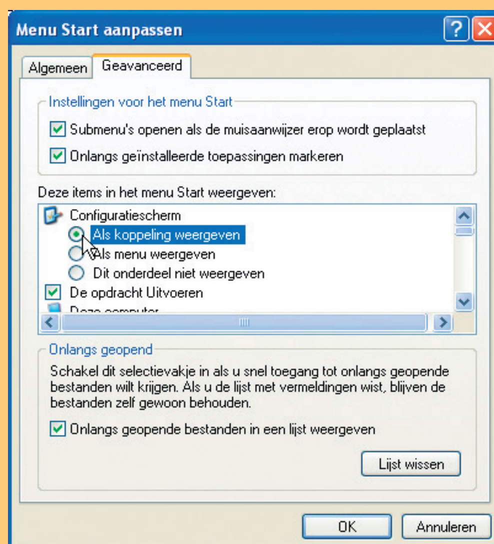

Windows XP Professional: enkele extraatjes voor (genetwerkte) zakenlui.

De weg naar het configuratiescherm: vroeger én nu.

Het configuratiescherm rechtstreeks vanuit je Startmenu oproepen.

Optie 'configuratiescherm' weer zichtbaar maken.

Heel veel instellingen van XP laten zich vanuit een centraal configuratiescherm tunen. Niks nieuws onder de zon, want dat was niet anders in de vorige Windows-versies. Maar XP heeft het configuratiescherm ('control panel'), en de weg daarnaartoe, wel in een totaal nieuw kleedje gestopt.

Je wekt het configuratiescherm tot leven via de START-knop, waarna al meteen de optie CONFIGURATIESCHERM in je Startmenu verschijnt. Is dat toch niet zo, dan kan je die optie er als volgt aan toevoegen: klik met de rechter (!) muisknop op de knop START en kies EIGENSCHAPPEN uit het snelmenu. Open het tabblad MENU START, en druk op de knop AANPASSEN.... Nu open je het tabblad GEAVANCEERD, en selecteer je ALS KOPPELING WEERGEVEN net onder het woord Configuratiescherm. Bevestig je keuze met OK (tweemaal).

Ben je toch niet zo'n XP-afficionado, dan had je misschien sowieso al de klassieke Startmenu-look voor je

Het configuratiescherm: twee gezichten

Wie gewoon was aan het configuratiescherm van vorige Windows-versies krijgt wel even een schok te verwerken: het ziet er helemaal anders uit! Daar heeft Microsoft naar eigen zeggen zijn redenen voor: alle instellingen van XP zijn nu netjes in categorieën opgesplitst, en daar zou zelfs een groentje mee overweg moeten kunnen. Kan best, maar een ervaren configuratierot vindt wellicht makkelijker zijn weg in de klassieke weergave: gelukkig kan je die links in het venster oproepen (**KLASSIEKE WEERGAVE** klikken, simpel). Wij richten onze cursus echter in de eerste plaats op de beginner, en we houden ons dus aan de indeling in categorieën. Standaard heeft XP er een negental voorzien. Als je nieuwe software installeert, dan creëert die soms een nieuwe categorie voor zichzelf. Die extra pictogrammen krijg je te zien als je links in de taakbalk **ANDERE OPTIES VAN HET CONFIGURATIESCHERM** aanklikt. Zie je dat nergens staan, dan dien je eerst op het dubbele pijltje naast **ZIE OOK** te klikken. Een druk op de knop **VORIGE** brengt je dan terug naar het standaardscherm. Een klik met de linker muisknop op een bepaalde categorie is voldoende om die te openen. Wil je eerst meer uitleg over een bepaalde categorie, dan laat je de muiscursor even hangen boven het bijbehorende pictogram. Dan krijg je bovendien een handige tooltip te zien.

In dit eerste deel van de cursus beperken we ons tot de eerste categorie: ‘Vormgeving en thema’s’. Uit de tooltip kan je al afleiden dat je hier vooral opties zal aantreffen waarmee je het bureaublad, het Startmenu en de taakbalk van een persoonlijk tintje kan voorzien. We bespreken uiteraard niet elke mogelijke instelling - daar hebben we al een hele Clickx op zich voor nodig. We concentreren ons liever op de interessantste en minst bekende opties. Kortom: de meest verrassende en leukste instellingen dus.

Nog meer categorieën in het configuratiescherm.

Het nieuwe configuratiescherm: categorie(k) anders.

Een handige tooltip bij elke categorie.

neus staan. In dat geval raak je bij het Configuratiescherm via de **START**-knop en vervolgens via **INSTELLINGEN - CONFIGURATIESCHERM**. Prijkt er nog geen klassiek Startmenu op je scherm, maar zie je zo’n lekker ouderwetse menustijl wel zitten, dan hoef je maar met de rechter muisknop op de **START**-knop te drukken en het tabblad **MENU START** te openen. Helemaal onderaan kan je dan het **KLASSIEK MENU START** selecteren! Via de knop **AANPASSEN...** kan je dan nog verdere wijzigingen aan dat menu doorvoeren.

Het klassieke Startmenu: lekker ouderwets.

VAKTAAL

Domeinserver: Een domein is een unieke naam die verwijst naar een internetadres. De naam bestaat minimaal uit twee delen gescheiden door een punt, zoals: clickxmagazine.be. Alle domeinnamen zijn gekoppeld aan een zogenaamd IP-nummer, maar zo’n ingewikkelde nummercombinatie laat zich moeilijk onthouden. Een domeinserver nu, is een centrale netwerkcomputer die zijn diensten verleent aan andere computers om het IP-nummer te vertalen naar een domeinnaam, of omgekeerd.

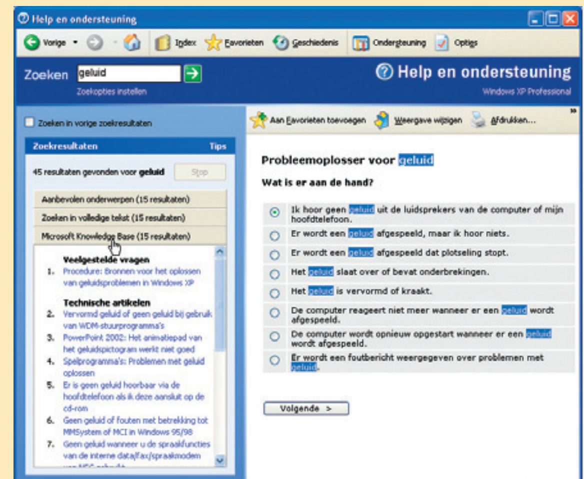
EFS: Encrypting File System. EFS is een technologie waarmee je gebruikers al dan niet toegang kan geven tot bepaalde ‘versleutelde’ bestanden of folders. EFS werkt alleen als je harde schijf is ingedeeld volgens het NTFS-principe, een bestandsindeling voor grote harde schijven waarop een recente Windows-versie draait.

Het basisvenster

Zoals bij de meeste andere categorieën krijg je in het venster van 'Vormgeving en thema's' een aantal basistaken te zien, die je kan aanklikken (in dit geval: vier). Onderaan vind je een tweetal extra opties die Microsoft blijkbaar niet direct in een welomschreven taak wist samen te vatten. De linker taakbalk is zoals altijd voorbehouden voor een aantal opties die zijdelings verband houden met de eigenlijke basistaken. Een aantal daarvan vind je ook terug

Het configuratiescherm van Vormgeving en thema's.

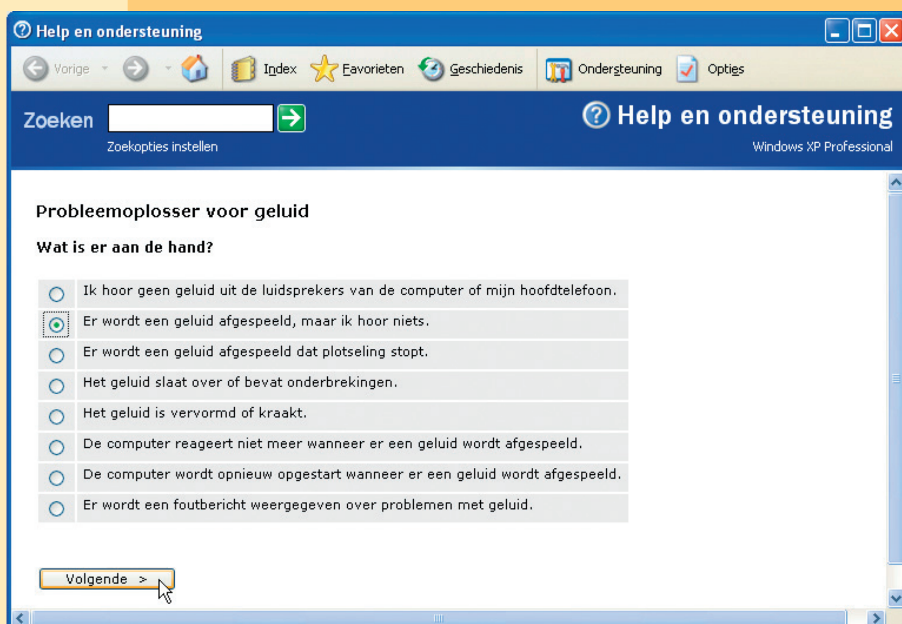

Nog meer hulp, zelfs on line!

in een ander configuratiescherm. Zo tref je de optie **Afbeelding voor gebruikersaccounts** ook aan in de categorie 'Gebruikersaccounts', en kan je voor **Hoog contrast** makkelijker terecht in de categorie 'Toegankelijkheidsopties'. In één van de volgende cursussen nemen we die categorieën zeker onder de loep.

Probleemoplossers

Bij heel wat categorieën tref je in de taakbalk ook een aantal 'Probleemoplossers' aan, en dat geldt ook voor Vormgeving en thema's. Probleemoplossers zijn wizards, die je bij een bepaald probleem stap voor stap naar een mogelijke oplossing begeleiden. Stel dat je luidsprekertjes plots niks meer van zich lieten horen. Na enig speurwerk blijkt dan vaak dat het geluid softwarematig gedempt was. Voor zo'n herstelklusje is een probleemoplosser het geknipte hulpje. Klaar voor een mini-demonstratie?

- Klik in de taakbalk van onze categorie **Vormgeving en thema's** de rubriek **Probleemoplossers** open (klik op het dubbele pijltje).
- Klik de optie **Geluid** aan.
- Selecteer **Er wordt een geluid afgespeeld, maar ik hoor niets**, en druk op **Volgende**.
- Klik de link **Volumeregeling** aan.
- Ga na of de schuifregelaars correct staan, én of er geen vinkje staat naast **(Alles) dempen**!

Veel kans dat je probleem nu opgelost is. Je kan de wizards trouwens net zo goed wakker schudden via **Start - Help en ondersteuning**. De snelste manier om binnen deze uitgebreide helpfunctie iets op te sporen is wellicht via de zoekbalk. Voor ons voorbeeld zou je dan in ons voorbeeldje **Geluid** kunnen intikken. Even later krijg je dan de resultaten voorgeschoteld, en een ervan blijkt precies... onze Probleemoplosser voor geluid te zijn. Als je (al dan niet permanent) on line bent, kan je van hieruit zelfs makkelijk de kennisdatabank ('Microsoft Knowledge Base') op de website van Micosoft gratis aanspreken!

Geen geluid uit het behang?

We concentreren ons eerst op de basisinstellingen. Verderop komen de extra toeters en bellen aan bod.

De basisinstellingen

Het thema van de computer wijzigen

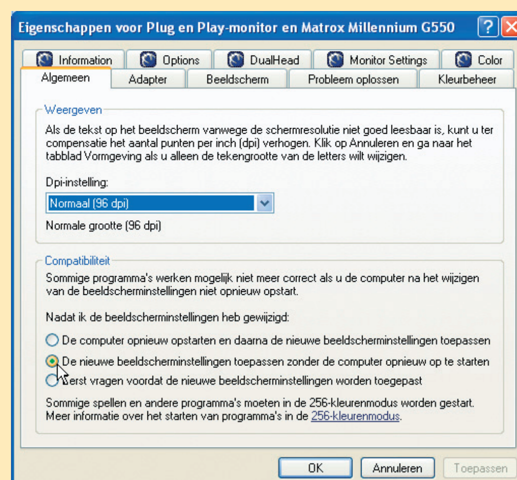
Het beeldscherm: op (eigen) smaak brengen.

Klik je de taak **Het thema van de computer wijzigen** aan, dan kom je terecht in het eigenschappenvenster voor het beeldscherm, waarop je een aantal tabbladen aantreft.

Het tabblad **Thema** laat je toe een ander 'thema' in te stellen: een achtergrond met allerlei passend auditief en visueel fraais. Standaard staat hier de nieuwe Windows XP-look geselecteerd, maar klik je op het blauwe pijltje, dan kunnen nostalgici nog steeds de klassieke Windows-look tevoorschijn halen! De optie **Meer thema's online** klinkt natuurlijk veelbelovend, maar jammer genoeg voert die link je naar de stek van Microsoft, alwaar ze je het Plus!-pakket trachten te venten. Veel soeps biedt dat pakket je trouwens niet: er zitten slechts 4 extra thema's bij, en dus kijk je beter uit naar andere thema-oorden! StyleXP [**www.tgtsoft.com**] en WindowBlinds [**www.windowblinds.net**] zijn twee bekende tools waarmee je je eigen XP-thema's kan creëren. Jammer genoeg zijn enkel de proefversies gratis.

De beeldschermresolutie wijzigen

De laatste basistaak laat je (via het tabblad **Instellingen**) toe de resolutie en de kleurkwaliteit van je beeldscherm in te stellen. Misschien moet je dat wel vaker doen om bepaalde programma's optimaal te laten draaien. In dat geval kan een ommetje via de knop **Geavanceerd** best nuttig zijn. Op het tabblad **Algemeen** kan je daar immers instellen of je je pc telkens eerst wil herstarten wanneer je de schermresolutie of kleurdiepte aangepast hebt. Als je vaak omschakelt, laat je het herstarten natuurlijk voor wat het is.

Andere schermresolutie: heropstarten nodig?

De achtergrond van het bureaublad wijzigen

Je eigen kiekjes als bureaublad.

Wil je enkel je bureaublad een visuele facelift geven, dan is dat zo gepiept met behulp van de tweede taak. Die opent opnieuw het eigenschappenvenster van je beeldscherm, maar dit keer krijg je het tabblad **Bureaublad** te zien. Hier kan je bijvoorbeeld snel een eigen foto als achtergrond instellen – heel leuk voor wie over een digitale camera beschikt:

druk op de knop **Bladeren...**, ga op zoek naar een geschikte foto en dubbelklik op het bestand. Selecteer (via het pijltje) de optie **Spreiden** in de rubriek **Positie** en bevestig je keuze met **Ok**.

Op hetzelfde tabblad tref je ook nog de knop **Bureaublad aanpassen** aan. Die opent op zijn beurt een dialoogvenster waar je enkele nuttige opties kan inschakelen. Het tabblad **Algemeen** herbergt bijvoorbeeld de knop **Bureaublad nu opruimen**, waarmee je een wizard activeert. Die zorgt ervoor dat weinig gebruikte pictogrammen van je bureaublad verdwijnen. Je kan gelukkig wel zelf bepalen welke pictogrammen dat zijn. Die komen dan terecht in de map **Ongebruikte bureaubladpictogrammen**, die op je bureaublad wordt geplaatst. Met een dubbelklik kan je deze map nadien openen en eventueel bepaalde pictogrammen weer op je bureaublad slepen.

Veeg overtollige icoontjes onder de mat.

Via het tabblad **Website** is het ook mogelijk een webpagina op je bureaublad te toveren! Stel dat je de pagina van Clickx Magazine op je bureaublad wil zien, dan vul je [**www.clickxmagazine.be**] gewoon in op de **Locatie**-balk. Via de knop **Bladeren** kan je trouwens ook een lokale webpagina selecteren. Bevestig je keuze met **Ok** (tweemaal). Het adres komt nu netjes in de lijst te staan. Blijkt de pagina nadien gewijzigd, dan hoef je maar op de knop **Synchroniseren** te drukken om je bureaublad bij de tijd te krijgen. Op dezelfde manier kan je trouwens nog meer webpagina's opvragen. Alle pagina's die je in het venster hebt aangevinkt, verschijnen dan in miniatuurvorm op je bureaublad, en je kan de grootte en positie aanpassen.

Je favoriete site op je bureaublad.

Schermbeveiliging instellen

Moderne computerschermen hebben niet echt meer een *schermbeveiliging* (ofte ‘screensaver’) nodig. Al blijft zo’n bewegend beeld wel leuk natuurlijk. Op het tabblad **Schermbeveiliging** huist echter ook een geavanceerd energiebeheer, en daar kan je zeker je voordeel uit halen, ook al heb je geen laptop met batterijvoeding. Druk maar even op de knop **Energie**: je krijgt dan een venster te zien met een heel pak opties. Zo kan je op het tabblad **Energiebeheerschema’s** je eigen energieprogramma instellen, en dat onder een eigen naam opslaan. Op het tabblad **Geavanceerd** kan je – afhankelijk van je type pc – bijvoorbeeld een bepaalde actie aan de aan/uit-knop koppelen. Selecteer je hier **Mij vragen wat er moet gebeuren**, dan krijg je een afsluitmenu’tje te zien als je die knop indrukt. Heb je op het tabblad **Slaapstand** de gelijknamige optie ingeschakeld, dan kan je ervoor kiezen om je pc in slaap te wiegen. Alles wat zich op dat moment in het *RAM-geheugen* bevond, wordt dan netjes eerst op harde schijf gedumpt. Start je de pc daarna weer op, dan krijg je al je geopende programma’s weer te zien. De Slaapstand doet overigens niet helemaal hetzelfde als de ‘stand-by’-functie: in ‘stand-by’ blijft je pc onder stroom, net voldoende om hem geen RAM-geheugenverlies te laten lijden. Valt de elektriciteit onverwachts uit, dan... heb je natuurlijk wel pech!

De stroomknop van je pc: heel wat meer dan aan of uit!

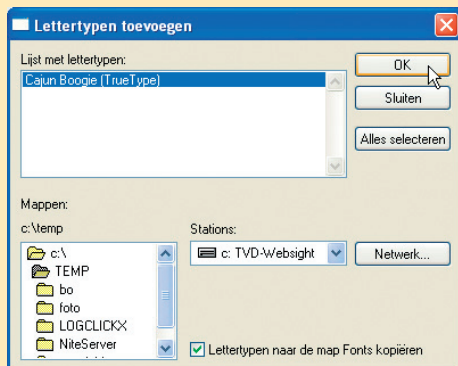
De extra opties

Naast de basistaken tref je ook nog een aantal extra opties aan in het configuratiescherm van Vormgeving en thema’s. Links vind je ze in de taakbalk, en onderaan in de vorm van pictogrammen. Wij hebben er de interessantste en verrassendste uitgepikt...

Lettertypen (taakbalk)

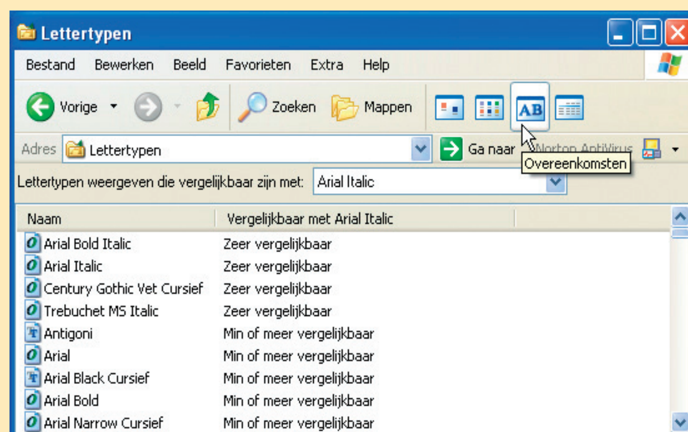
Windows heeft weliswaar al een heel pak lettertypen aan boord, maar op het internet bots je soms op een grappig fontje dat je toch ook graag in huis had gehaald. Zo vind je een waaier aan gratis fonts op [**www.1001fonts.com**]. Alle fonts kan je hier downloaden in *gezipt* formaat. Eens je het ingepakte bestandje met een programma als Winzip uitgepakt hebt, ga je als volgt te werk om het te installeren.

- Klik op **Lettertypen** in de taakbalk.
- Ga naar het menu **Bestand** en selecteer **Nieuw lettertype installeren**.
- Blader naar de map waarin je het gezipte lettertypebestand hebt uitgepakt.
- Plaats een vinkje naast **Lettertypen naar de map Fonts kopiëren** en selecteer het nieuwe lettertype.
- Bevestig met **Ok**.

(Gratis) leuke fonts installeren.

En nu je toch het venster **Lettertypen** geopend hebt: klik even de voorlaatste knop rechts van de taakbalk aan (zie figuur). Met die knop kan je een bepaald lettertype opgeven waarvan je varianten wil vinden. Je krijgt dadelijk een lijst met fonts te zien, netjes geordend volgens graad van overeenkomst met het opgegeven lettertype (van zeer vergelijkbaar tot niet vergelijkbaar). Bots je ooit op een lettertype dat je niet 100 % ligt, dan vind je op deze manier misschien snel een beter alternatief.

Welke fonts lijken op elkaar?

Muisaanwijzers (taakbalk)

Wie altijd al dacht dat zijn muis een eigenzinnig beestje was, denkt er wel anders over als hij **Muisaanwijzers** aanklikt. Deze link geeft je immers toegang tot een venster met een behoorlijk aantal tabbladen waarin je het muisgedrag kan bijsturen. Vooral het tabblad **Knoppen** is erg interessant: hier kan je precies bepalen welke actie je aan een knop (of wieltje) wil hangen. Via de knop **Opties...** kan je zelfs de snelheid van een dubbelklik instellen. Trotse bezitters van een draadloze muis treffen hier ook het tabblad **Draadloos** aan, dat hen meteen vertelt of je computerhuisdier toe is aan een nieuwe porsie opgeladen batterijtjes.

Je muis... naar de knoppen.

Mapopties (pictogram)

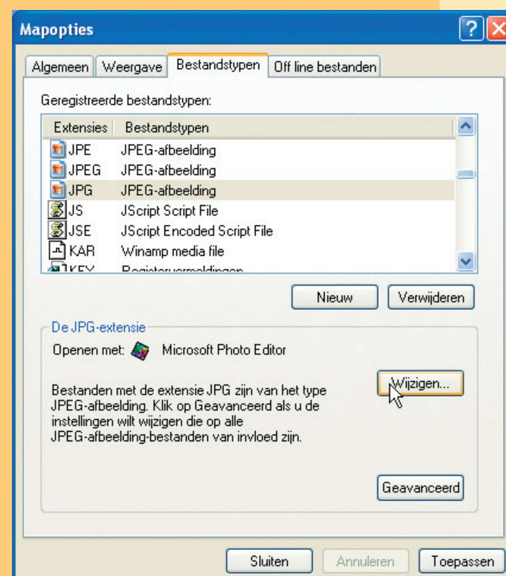
Via het pictogram **Mapopties** kan je instellen hoe je mappen en hun inhoud wil weergeven. Er zijn tal van mogelijke opties, en we kunnen ze hier onmogelijk allemaal beschrijven. We beperken ons tot twee voorbeeldjes.

Op het tabblad **Weergave** kan je het vinkje verwijderen voor **Extensies voor bekende bestandstypen verbergen**. Een extensie van een bestand wordt gevormd door de laatste drie letters achter het puntje in de bestandsnaam. Aan de extensie zie je meteen over welk type bestand het gaat. Dat kan voldoende zijn om een *wormvirus* als 'Kournikova' te ontmaskeren. Die worm stuurt namelijk een mailtje met een bijlage die zich voordoet als een leuke afbeelding met de naam 'Kournikova.jpg'. Op het eerste gezicht gaat het hier om een jpg-bestand. Pas als je het vinkje verwijderd hebt, krijg je de echte extensie te zien: het gaat niet om een jpg-bestand (een afbeelding dus), maar om een *script* met de naam 'Kournikova.jpg**.vbs**'. De laatste drie letters (vbs) blijven verborgen als je het vinkje achter **Extensies voor bekende bestandstypen verbergen** niet verwijdert.

Op hetzelfde tabblad vind je helemaal onderaan in de lijst ook nog de optie **Verborgen mappen en bestanden**. Als je die optie aanduidt, zie je allerlei mappen, meestal systeemmappen, opduiken in je Verkenner. Windows wil je die standaard 'besparen', maar het is toch interessant ze zichtbaar te maken.

Het tabblad **Bestandstypen** kan heel handig zijn als na een dubbelklik op een bepaald gegevensbestand (een afbeelding, een Word-document, enzovoort) niet (langer) het gewenste programma geopend wordt! Stel dat je bij een dubbelklik op een jpg-bestand niet meer PhotoShop wenst te openen, maar dat je de afbeelding bijvoorbeeld via de ingebouwde Windows-viewer wilt bekijken (dat gaat ietsje sneller). Dan ga je als volgt tewerk:

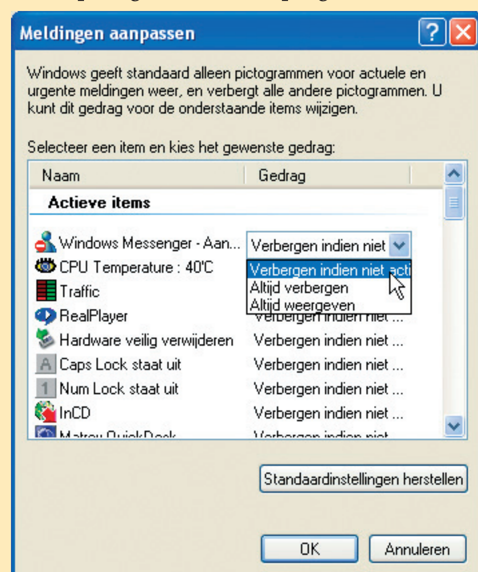
- Open het tabblad **Bestandstypen**.
- Blader naar de extensie **jpeg** (en herhaal deze procedure ook voor **jpg**).
- Druk op de knop **Wijzigen**.
- Selecteer (bij **Aanbevolen programma's**) de optie **Windows-viewer voor afbeeldingen en faxen**.
- Bevestig met **Ok**, en nogmaals via de knop **Toepassen**.

Welk programma wil je activeren na een dubbelklik op een gegevensbestand?

Taakbalk en menu Start (pictogram)

Waar het pictogram **Taakbalk en menu Start** precies voor dient, lijkt nogal wiedes. Toch willen we je even rondleiden langs een handige optie die je anders misschien over het hoofd zou zien. Open even het tabblad **Taakbalk**, en druk op de knop **Aanpassen...** Je krijgt dan meteen een overzicht van alle pictogrammen die zich in het notificatiegebied (uiterst rechts) van je Windows-taakbalk kunnen nestelen. Standaard toont Windows je enkel de pictogrammen van programma's of services die op dat ogenblik actief zijn én die je iets belangrijks mee te delen hebben. Dat gedrag kan je hier wijzigen. Voor elk pictogram heb je de keuze uit: **Verbergen indien niet actief**, **Altijd verbergen** en **Altijd weergeven**. Heb je iets te gretig geëxperimenteerd, dan herstel je je uitschuivertje in één klap via de knop **Standaardinstellingen herstellen**.

Beslis zelf welke pictogrammen je (niet meer) wil zien!

— Toon Van Daele —

VAKTAAL

Gezipt: Een zipprogramma als Winzip 8.0 kan bestanden erg klein inpakken en uitpakken. Dat is handig als je een groot bestand (een programma bijvoorbeeld) wil versturen via het internet. Wil je het originele bestand weer gebruiken dan moet je de gezipte(ingepakte) bestanden eerst unzippen, of terug uitpakken.

RAM-geheugen: Random Access Memory. Het eigenlijke werkgeheugen van een pc of een randapparaat zoals een printer.

Schermbeveiliging: Of: screensaver. Een programma dat zichzelf activeert wanneer je de computer een tijdje met rust laat. Meestal worden er dan mooie beelden getoond die je bureaublad van je computer verbergen en een bewegend beeld in de plaats tonen. Oorspronkelijk was zo'n screensaver bedoeld om het inbranden van het scherm te voorkomen, maar met de huidige monitoren is dat gevaar voorgoed geweken.

Script: Een bestand met een reeks commando's die automatisch na elkaar uitgevoerd worden. Ook een klein programmaatje dat kan opgenomen worden in een webpagina om daar bepaalde functies uit te voeren: een venster oproepen, een reactie geven op het invoeren van gegevens in een gastenboek, of, in het ergste geval, een virus activeren.

Wormvirus: Een soort virus dat zichzelf voortplant nadat een programma is gestart. Het probleem met wormen is dat ze zich blijven vermenigvuldigen, tot alle vrije ruimte op je harde schijf ingenomen is.